

21.1. ADS-i X-tee teenused

ADS-i X-tee teenuste kohta saab täpsemalt lugeda [ADS-i spetsifikatsioonist](#). X-tee on riigi ametlik andmevahetuskiht. Seepärast on ka ADS-i poolt infosüsteemidele pakutavad teenused tehtud just X-tee teenustena. Teenused on nii avaliku kui ka erasektori tarbijale tasuta. Vaata lisaks ADS-i ja KNR-i X-tee teenuste kohta ka [Maa- ja Ruumiameti geoportaalist](#). Loe ADS-i X-tee teenuste kasutamise kohta lähemalt [ADS-i X-tee teenuste kirjeldusest](#). Teenuste kirjeldus inglise keeles: [ADS X-tee services](#).

Teenuste XML formaadis kirjeldustega on võimaik tutvuda Maa- ja Ruumiameti geoportaaali lehel: [aadressiandmete süsteemi X-tee teenused](#).

Lisaks ADS-i X-tee teenustele leiab geoportaalist kirjeldused ka kõikidele teistele Maa- ja Ruumiameti infosüsteemidega seotud X-tee teenustele.

- **Aadressikomponentide kehtiva seisu väljastamise teenus (ADSKomponendid.v2)** – väljastab aadressikomponentide kehtiva seisu, kuid kuna kogu klassifikaatori andmemaht on väga suur, siis algne seis on mõistlik laadida ühekordsena [aadressiandmete süsteemi avalikus teenuses](#) väljavõtete alt CSV-vormingus ja seejärel hakata andmemuudatusi teenustest küsima. Seega päring on sobiv pigem üksikute klassifikaatori väärtuste kontrollimiseks, mitte kogu klassifikaatori allalaadimiseks.
- **Aadressikomponentide klassifikaatori muudatuste päring (ADSKomplklassif.v2)** – klassifikaatori väärtuste esmalaadimise järel saab selle teenuse kaudu pärida muudatusi. Enamik infosüsteeme teevad andmeuudenduspäringuid öösiti, muudatused ise toimuvad päeval.
- **Aadressiobjekti otsing (ADSobjotsing.v6)** – võimaldab otsida aadressiobjekte aadressi ja objekti andmete alusel.
- **Aadresside otsing (ADSaadrotsing.v3)**
- **Objekti muudatuste päring (ADSobjmuudatused.v5)** - selle teenuse kaudu saab väline infosüsteem teada, milliseid muudatusi on tehtud aadressiobjektide andmetes. Ainult objekti aadressimuudatusi saab pärida eraldi teenuse kaudu.
- **Aadressi muudatuste päring (ADSaadrmuudatused.v5)** – teenuse kaudu saab väline infosüsteem teavet aadresside lisandumisest, muutmisest ja tühistamisest ADS süsteemis etteantud vahemikus. Logitavad sündmused lähtuvalt otseselt aadressidest.
- **Objekti aadresside muudatuste päring (ADSobjaadrmuudatused.v3)** - teenus annab teada, milliseid muudatusi on objekti aadressides tehtud etteantud vahemikus. Eelkõige jälgitakse objekti ja aadressi seose teket, muutmist ja kadumist. Selliste objekti - aadressi seoste sündmuste lisaandmetena väljastatakse ka objekti enda sündmused, samuti objekti järgnevusinfo, aadressi komponendid ning teiste sama aadressiga seoses olevate objektide andmed.
- **Aadressiteksti normaliseerimise teenus (ADSnormal.v2)** - teenuse sisendiks on normaliseerimata aadress, väljundiks on maksimaalselt normaliseeritud aadress. Kõikidel juhtudel ei ole võimalik aadressi normaliseerida.
- **Tühistatud objekti järglaste päring (ADSobjjarglased.v2)** - teenuse kaudu on võimalik pärida tühistatud aadressiobjekti loogiliseks järglaseks olevaid objekte. Asendavad objektid võivad tekkida ajaliselt hiljem kui päringu tegemise hetkel.
- **Tühistatud aadressi järglaste päring (ADSaadrrjarglased.v2)** - teenuse kaudu on võimalik pärida tühistatud aadresside loogiliseks järglaseks olevaid aadresse. Asendavad aadressid võivad tekkida ajaliselt hiljem kui päringu tegemise hetkel.
- **Ruumiaadressi päring (ADSruumiaadress.v1)** - teenuse kaudu on võimalik küsida kujule vastavaid

ruumiaadresse. Sisendiks kas gml-formaadis kuju või punkti koordinaadid.

- **Liidestujate aadresside tagasiside teenus ([ADSadrTagasiside.v2](#))** - liidestunud register saab selle teenuse kaudu anda tagasisidet enda aadressidest, mis ADS-iga seotud või puuduvad ADS-ist.
- **Liidestujate tagasiside soovitude teenus ([ADSadrTagasisideSoovitused.v2](#))** - liidestujate aadressisoovituste teenus, mille kaudu saab liidestunud register pärida liidestuja aadressile ADS-is leitud vastet.
- **ADS gazetteer otsing ([ADSgazetteerotsing.v1](#))** - selle teenuse vahendusel on võimalik kasutada In-ADS-i aadresside päringuid üle X-tee.
- **Ajaloolise aadressiobjekti otsing ([ADSobjajalooline.v2](#))** - teenus võimaldab otsida aadressiobjekte ka ajalooliste andmete alusel.

Lisainfot:

ADS-i arendamine ja tarbijate tagasiside on tekitanud vajaduse uute teenuste versioonide järgi. Vanemad teenused on nii tehniliselt kui moraalselt aegunud ja ei anna enam andmete kohta päris adekvaatset infot.

Viimati uuendatud 12.08.2025